

På resa i Jaen provinsen

Att ta sig till Jaen provinsen går idag snabbt på de moderna motorvägar som går upp mot Granada. Man kör förbi Rio Frio där man har Forell och Störödlingar. Så här års i november har mandelträden börjat få gula blad, liksom Popplarna som står givakt i snörräta rader. Om några månader kommer dalarna stå i full blom med mandelträdens vita blommor. Andalusien har åtta regioner varav två inte har gräns mot havet. Det är en av dessa som vi är på väg mot, Jaen provinsen. en provins som är världens största producent av olivolja. Vi passerar byn Vaqueros där poeten Lorca föddes. Efter Granada blir landskapet dramatiskt med höga berg och djupa dalar. På andra sidan bergkedjan breder en stor dalgång ut sig. När vi närmar oss staden Jaen ser vi borgen torna upp sig på klippan högt över staden. Dit skall vi tids nog för att äta lunch. Oliv vid oliv jag såg

så långt jag såg. 60 miljoner olivträd breder ut sig framför oss i det böljande landskapet.

Vi tar oss till staden Jaens gamla stadsdel. Här skall vi besöka den omtalade katedralen. Den är byggd på 1500 talet efter den kristna erövringen av Andalusien, på resterna av moorisk moske.

Katedralen är rektangulär och byggstilen har varit förebild för många kyrkor världen över då dåtidens arkitekter vallfärdade hit för att lära och se. Staden håller på och försöker få katedralen utnämnd till världsarv. När man kliver in finns två saker som man lägger märke till. Längs sidorna finns rikt utsmyckade gallerier. Det andra är balkonger längs båda sidorna. Sägningen är den att kvinna hade lagt en svepning över Jesu ansikte och när hon tog bort duken

så fanns hans ansikte kvar på duken. Troende vallfärdade till katedralen tre gånger per år och för alla som satt i kyrkan och stod utanför skulle kunna se svepningen gick man ut på balkongerna och visade tygbiten. Det finns tre exemplar, förutom i Jaen, finns ett i Cordoba och ett i Rom.

Till lunch åker vi på de vindlande vägarna upp till borgen på klippan över staden. Borgen byggdes av militära skäl av de mooriska härskarna men dess betydelse minskade efter den kristna erövringen. Intill den renoverade borgen ligger en relativt nybyggd parador i vilken finns en restaurang men utsikt mot bergen. På vägen upp längs bergssidan njuter vi av den milsvida utsikten över dalgången

Vi far vidare mot Baeze som ligger på Guadalquivir floddalens norra sida tre hundra meter över havsytan. Den gamla delen av staden är trevlig att vandra runt i och renässansmiljön är världsarvsskyddad av UNESCO. De mooriska inslagen är lätta att se även om staden fick sitt nuvarande utseende några hundra år efter att den kristna armén intagit staden i mitten av 1200 talet. Staden fortifierades redan av moorerna men de fortsatta striderna upphörde inte förrän på femtonhundratalet. För den kyrkintresserade finns en mindre katedral att besöka. Inte lika

intressant som Jaen och enklare. Utsikten och stadsmiljön är dock bedårande.

Nästa stopp är staden Ubeda bara tio kilometer längre bort. Även denna stad är världsarvsskyddad för sina renässansbyggnader som kom till när staden blomstrade under 1500 talet. Torget Plaza de Vazquez de Molina omges av vackra byggnader som byggdes av familjen Molina-Cobo bland annat med hjälp av den kände arkitekten Vandelvira som också varit

delaktig i byggandet av katedralen i Jaen. Vad särskilt fångar uppmärksamheten är en privat kyrka, Sacra Capilla del Salvador, med ett mausoleum. Den enormt rike Francisco de los Cobos hustru uppförde byggnaden efter hans död. I denna rikt smyckade kyrka ligger de båda begravda i en krypta. Att få uppföra en egen kyrka på den tiden krävde tillstånd inte bara från kungen utan även från påven. Men så var han med dagens benämning Spaniens finansminister och styrde över inkomsterna från den lönsamma handeln med Amerika efter att drottning Isabella avlidit. Inte långt från torget hittades 2010 en synagoga när man skulle renovera ett kvarter. När den Spanska Inkquisitionen tog över byggnaden på 1500 talet byggdes husen om och mycket doldes bakom tegel och murbruk. Källaren fylldes med skräp och murades igen. Idag är synagogan renoverad och öppen för allmänheten att besöka. Under moorernas tid levda muslimer, kristna och judar i samförstånd, något som de katolska härskarna snabbt ändrade på genom att ställa ultimatum att antingen konvertera eller bli utslängda från landet.

Naturparken Parque Natural Sierras de Cazorla, Segura y Las Villas är vårt nästa resmål. Detta är Spaniens största naturreservat med bergstoppar på över tvåtusen meter. På sommaren ger området svalka och på vintern snö. Vägen dit går stadigt uppför på krokiga vägar. Någon kilometer eller två efter byn Burrenchel ligger en restaurang på klippkanten, la Carelia, med utsikt över dalen, värd att stanna på för en paus för utsiktens skull.

Vi når bergsryggens och kan se ut över naturparkens dalgång vid Mirador de las Palomas. Intill oss svävar en gåsgam, Griffon Vulture, med sina nästan två meter mellan vingarna. Mäktigt. Nere i dalen ser vi några hotell och små gårdar. Intill oss samlar fåraherden ihop sin flock för dagen och stänger in dem i hägnet. Vi stannar till på utsiktsplatsen. Vi är på över tusen meters höjd. Vi har blivit bortskämda med storslagna utsikter under resan, men återigen står vi och njuter. Man kan inte få nog av vyerna. Så påbörjas färden ner. Naturen ändras, barrträden försvinner och ersätts av lövträd. Marken täcks av gräs och växter. Här finns ett rikt djurliv. Här och var ligger små enkla hus, man har fått ta vad naturen erbjuder. Vägen är inte av bästa slag. Den byggdes på trettioalet när järnvägsbolaget hade en slipersfabrik intill floden. För att klara transporterna tippade man helt sonika slipersen i floden och plockade upp dem längre ner. Här vid Vadillo Castril byggde Franco om bostäderna till semesterhus och uppmuntrade folk att komma hit och leva enkelt. Vi kommer ner till Guadalquivir. Floden har sitt ursprung här i bergen och slingrar sig via Cordoba sextio mil ner till Sevilla där den är seglingsbar.

Vi stannar för att vandra. Vi följer stigen som börjar till vänster om den enkla serveringen vid bron över floden. Vi går utmed en grusad gångväg halvvägs upp på berget. Återigen får vi njuta av miltals av utsikt. Vandrigen tar knappt en timme. Berget ovanför går lodrät ner till oss. Det är säkert femtio meter upp till toppen. Man känner sig liten där man går på stigen. När vi kommer till den sista sträckan går vi in i en smal bergsskrev och når vi en fördämning av Guadalquivir. Här övergår leden till trappor uthuggna i berget. Säkert minst hundra trappsteg skall bestigas. En kraftansträngning, men det går ju att vila på vägen och njuta av naturen och höra floden porla.

Vi åker tillbaka samma väg vi kom in i naturparken. På vägen ner stannar vi i staden Cazorla. Mitt i byn ligger en kyrkoruin. Staden löd under biskopen av Toledo. För att visa att man tillhörde kristenheten byggdes ett flertal

kyrkor i staden. En av dem byggdes på femtonhundratalet ovanpå floden som delar staden. Det visade sig inte vara någon bra ide. Vid ett stort oväder svämmade floden över och tog med sig det mesta av kyrkan. Vi tar de sextiofem trappstegen upp i det torn som finns kvar och får en bra uppfattning om borgen som ligger ovanför staden och hur staden vuxit i den smala dalgången. Vår guide tar oss med ner till

floden via Plaza Santa Maria. Stilla flyter Donau så också denna flod. Vi går in genom en gallergrind och promenerar under jord i den tunnel som byggdes för att leda vattnet under kyrkan. Det är spännande att gå i denna sex meter höga tunnel med fasadbelysning med vattnet strömmande under gallergolvet.

Vi styr kosan söderut tillbaka mot Granada och stannar vid staden Alcala La Real. På långt håll ser vi fortet, Fortaleza de la Mota, på toppen av berget och var på den tiden den tredje största befästningen i Europa. Här låg gränsen mellan det mooriska och kristna riket under lång tid. Ursprungligen bodde alla innanför murarna. Man räknar med att fyrahundra personer bodde i husen på borggården. Här fanns dock ett problem.

Man klarade inte några längre belägringar eftersom all mat och vatten måste lagras i husen och förr eller senare tar de slut. Från borgen ser man ett flertal torn, Atalayas. Det var signaltorn. Man tände en eld när fienden syntes och kunde på så sätt förvarna staden eller till och med kanske Granada för kristna härar. När väl freden var ett faktum flyttade stadsborna ner från klippan till dalen nedanför. Idag ser man resterna av husen och deras stora krukor för förvaring av mat och dryck. De kristna byggde en kyrka och innanför dörrarna väntar en överraskning. Kyrkan är delvis återställd då den i början av artonhundratalet sprängdes i bitar efter att ammunitionslagret som fanns här flög i luften. Det som överraskar är alla de uthuggna gravarna i golvet. Här har det begravts människor sedan romartiden och i vissa gravar.

Resan har varit fantastiskt intressant. Vi har rest bland de bästa stadsmiljöerna i Spanien med rötter i romartiden, moorer och de kristnas erövringskrig. Något alla som är intresserade av Spanien borde göra.